

NR 148/2014

**RANGA WYBORÓW SAMORZĄDOWYCH
I ZAINTERESOWANIE DECYZJAMI
WŁADZ RÓŻNYCH SZCZEBLI**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku

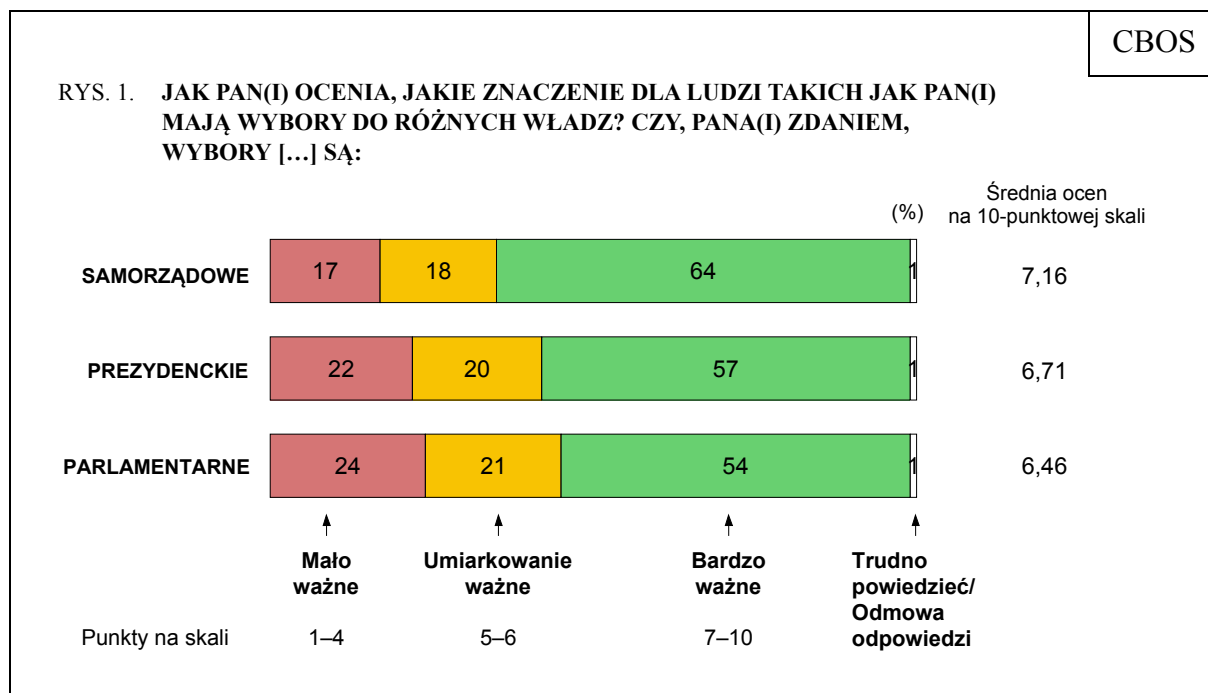
Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Szesnastego listopada odbędą się wybory władz samorządowych. W praktyce oznacza to przeprowadzenie równocześnie kilku głosowań w każdej jednostce samorządu terytorialnego. Polacy będą wybierać wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, radnych zasiadających w radach miast i gmin, radach powiatów i sejmikach województw, a mieszkańcy Warszawy – również radnych dzielnicowych.

W październikowym badaniu¹ zapytaliśmy Polaków o ocenę rangi poszczególnych wyborów oraz o zainteresowanie decyzjami władz różnych szczebli samorządu terytorialnego. Czy którąś z kart do głosowania w wyborach samorządowych wyborcy potraktują jako ważniejszą niż inne? Czy decyzje podejmowane przez władze gminne – opisywane często jako „najbliższe ludziom” – wzbudzają większe zainteresowanie obywateli niż te, które podejmują władze powiatu, województwa lub centralne? Czy Polacy znają z imienia i nazwiska swoich reprezentantów, kończących właśnie czteroletnią kadencję we władzach lokalnych i regionalnych?

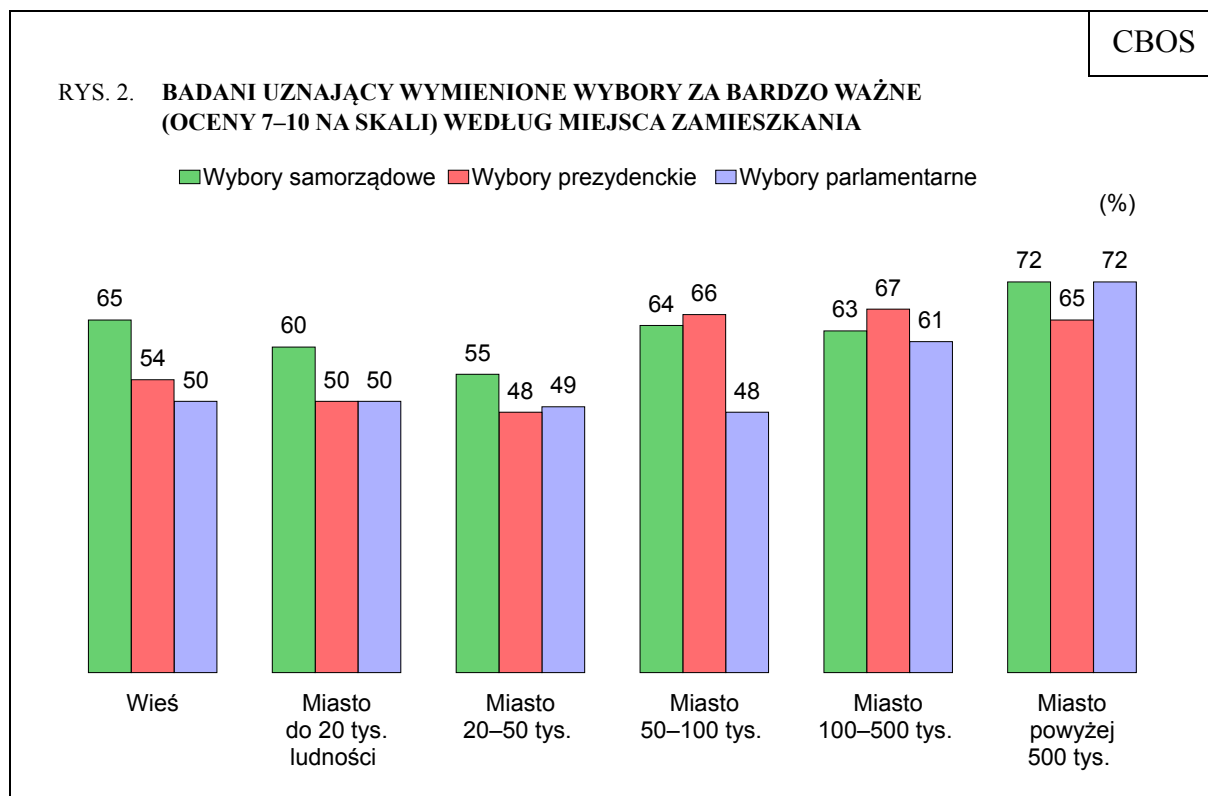
Respondenci zostali poproszeni o ocenę znaczenia wyborów samorządowych, parlamentarnych oraz prezydenckich. Oceniając je posługiwali się skalą od 1 do 10, na której 1 oznaczało, że wybory „praktycznie nie mają znaczenia”, a 10 – że są „bardzo ważne”. Z uzyskanych deklaracji wynika, że te trzy typy wyborów mają dla badanych porównywalne znaczenie (rys. 1). W każdym przypadku więcej niż połowa Polaków uznaje dany typ wyborów za bardzo ważny (oceny od 7 do 10). Obecnie – w okresie poprzedzającym wybory samorządowe – właśnie wybory władz lokalnych i regionalnych uzyskały najwyższą średnią, największy też odsetek Polaków ocenia je najwyżej (64% przypisuje im oceny 7–10).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (293) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 9–15 października 2014 roku na liczącej 919 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Większe znaczenie wszystkim typom wyborów przypisują kobiety, badani o wyższych dochodach, wyższym poziomie wykształcenia oraz regularnie uczestniczący w praktykach religijnych. Interesujący jest także związek między znaczeniem przypisywanym poszczególnym wyborom a wielkością miejscowości, w której mieszkają respondenci (rys. 2). Generalnie, mieszkańcy większych miast skłonni są przypisywać większą wagę wszystkim rodzajom wyborów. Z kolei ci, którzy mieszkają na wsi, w małych i średnich miastach (do 50 tys. ludności) wyborom samorządowym przypisują wyraźnie większą wagę niż wyborom parlamentarnym i prezydenckim: 65% mieszkańców wsi uznaje wybory samorządowe za bardzo ważne, podczas gdy prezydenckie – 54%, a parlamentarne – 50%. Wybory władz ogólnokrajowych bardziej liczą się dla mieszkańców większych miast (prezydenckie – dla mieszkańców miast powyżej 50 tys. ludności, a parlamentarne – dla mieszkańców miast powyżej 100 tys. ludności).

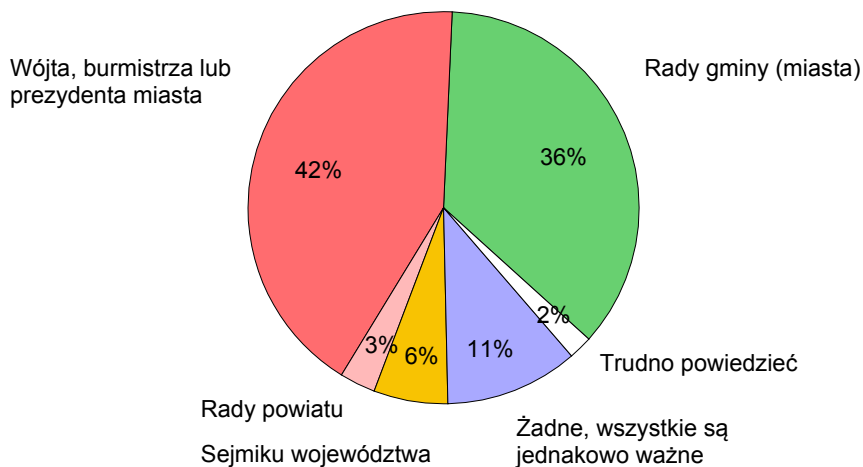
Wybory samorządowe mają zatem wyraźnie większe znaczenie dla osób mieszkających w mniejszych ośrodkach niż dla mieszkańców większych miast i metropolii. Wynik ten koresponduje z rozkładem frekwencji wyborczej w gminach różnej wielkości. Porównania wyników ostatnich wyborów pokazują, że w wyborach samorządowych najwyższa frekwencja była w małych gminach i zasadniczo spadała wraz ze wzrostem wielkości gminy (poza kilkunastoma największymi polskimi miastami), z kolei w wyborach parlamentarnych najwyższa frekwencja wyborcza była w największych miastach i malała wraz ze spadkiem wielkości gminy.

W październikowym badaniu pytaliśmy także o znaczenie wyborów do różnych organów samorządu terytorialnego, sprawujących władzę w gminie, powiecie i województwie. Badani mieli wskazać, które spośród przeprowadzanych równocześnie głosowań uznają za najważniejsze. Z oczywistych względów o wybory do rad powiatu nie pytaliśmy mieszkańców miast na prawach powiatu; ponadto ze względu na nietypowość ustroju stolicy w badaniu ogólnopolskim pominięte zostały wybory do rad dzielnic Warszawy.

Okazuje się, że dla Polaków najważniejsze są wybory władz gminnych: radnych oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Przypada na nie łącznie około 80% wskazań respondentów (rys. 3). Wybory radnych powiatowych oraz wojewódzkich – przeprowadzane w Polsce od 1998 roku – za najważniejsze w wyborach samorządowych uznaje tylko niewielka część badanych (3% i 6%). Zaledwie 11% ankietowanych traktuje wybory do organów samorządu terytorialnego różnych szczebli jako równorzędne.

RYS. 3. W WYBORACH SAMORZĄDOWYCH WYBIERAMY JEDNOCZEŚNIE WŁADZE RÓŻNYCH SZCZEBLI. KTÓRE WYBORY SĄ, PANA(I) ZDANIEM, NAJWAŻNIEJSZE SPOŚRÓD NICH?

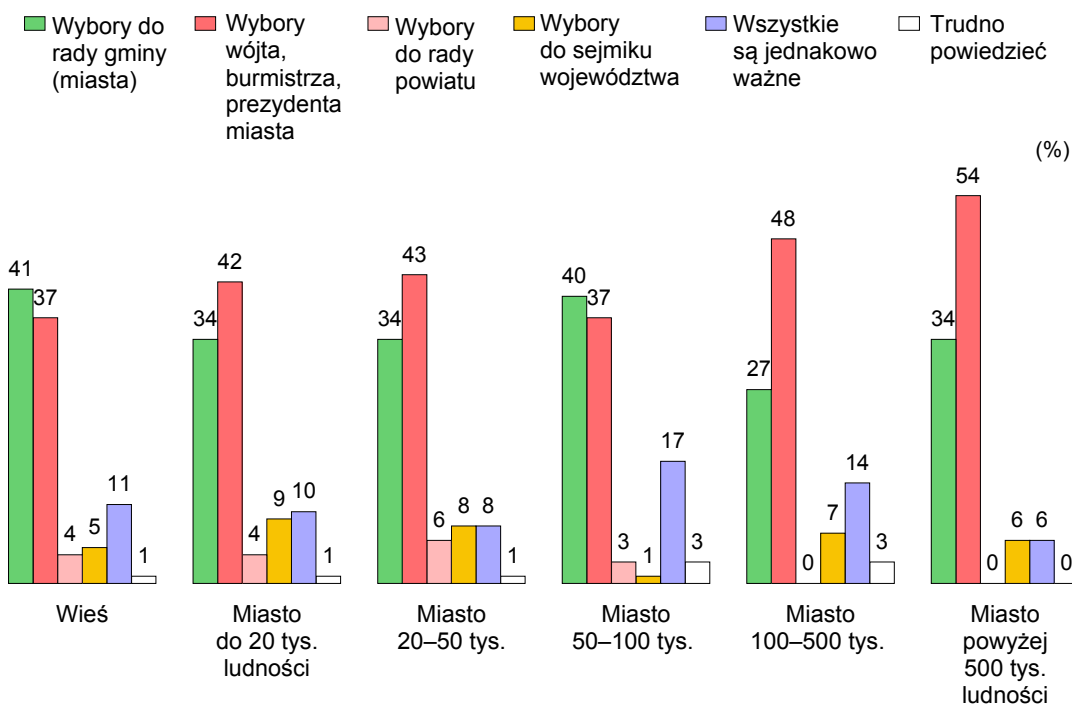

Respondenci z miast na prawach powiatu nieco inaczej niż mieszkańcy pozostałych miejscowości oceniają znaczenie wyborów organów uchwałodawczych i wykonawczych w gminach. W miastach na prawach powiatu wybory jednoosobowego organu wykonawczego (wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) częściej są wskazywane jako najważniejsze w wyborach samorządowych (uważa tak 49% badanych z największych miast). W pozostałych miejscowościach porównywalne odsetki osób wskazywały na wybory lokalnych organów uchwałodawczych oraz na wybory organów wykonawczych. A zatem, choć rady miast na prawach powiatu mają większe kompetencje niż rady pozostałych gmin, to fakt ten nie przekłada się na ocenę ważności wyborów do tych organów. Wręcz przeciwnie – jako dużo ważniejsze wskazywane są bezpośrednie wybory prezydentów miast. To przekonanie można uznać za dowód „prezydencjalizacji” lokalnej polityki w największych miastach.

Tabela 1

W wyborach samorządowych wybieramy jednocześnie władze różnych szczebli. Które wybory są, Pana(i) zdaniem, najważniejsze spośród nich?	Odpowiedzi mieszkańców	
	miast na prawach powiatu (N=296)	pozostałych miejscowości (N=623)
	w procentach	
Rady gminy (miasta)	32	38
Wójt, burmistrza lub prezydenta miasta	49	39
Rady powiatu	-	5
Sejmiku województwa	6	6
Wszystkie są jednakowo ważne	11	11
Trudno powiedzieć	2	1

RYS. 4. RANGA WYBORÓW DO ORGANÓW RÓŻNYCH SZCZEBLI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO A WIELKOŚĆ MIEJSCOWOŚCI ZAMIESZKANIA

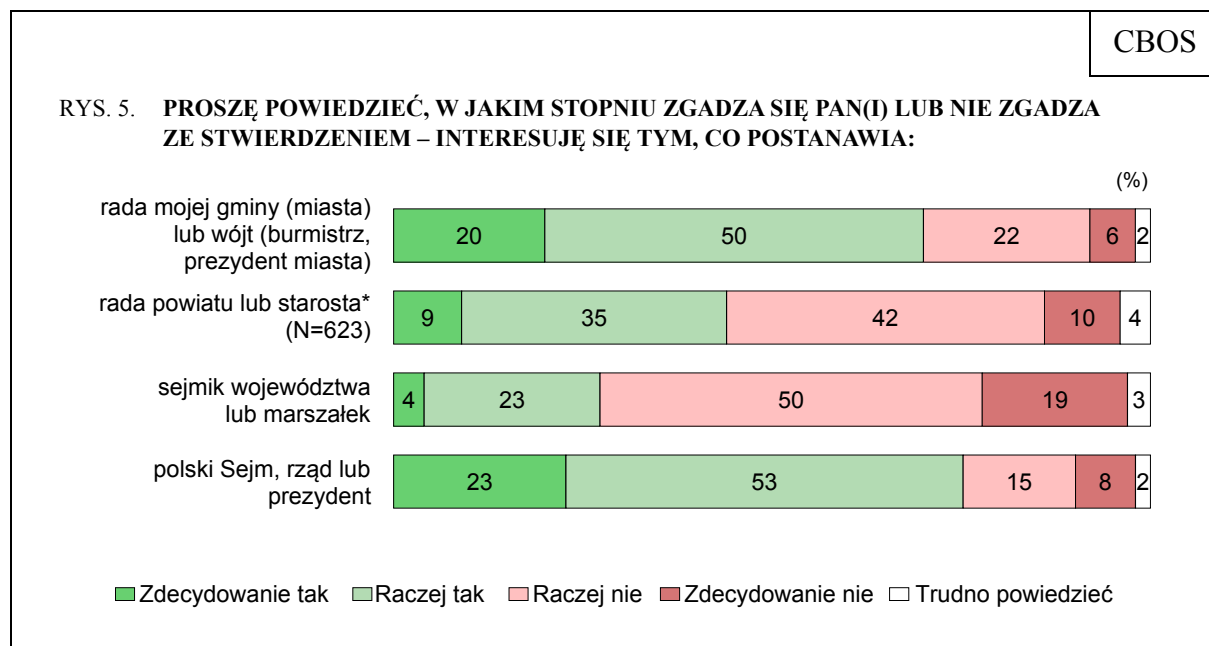
Zależność między postrzeganym znaczeniem wyborów do organów samorządu terytorialnego różnych szczebli a wielkością miejsca zamieszkania badanych przedstawiono na rys. 4. Przewaga rangi wyborów organów wykonawczych nad wyborami organów uchwałodawczych jest najwyraźniej widoczna w opiniach mieszkańców miast liczących powyżej 100 tys. ludności. Nieznaczną przewagę znaczenia wyborów do rad gmin nad wyborami wójtów, burmistrzów i prezydentów miast widać w ocenach mieszkańców wsi i miast liczących od 50 tys. do 100 tys. ludności. Wskazań na wybory rad powiatu i sejmików wojewódzkich jest na tyle mało, że zdecydowaną większość różnic między opiniami mieszkańców miejscowości różnej wielkości należy uznać za nieistotne.

Wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast za ważniejsze niż wybory do rad gmin częściej skłonni są uważać ludzie młodzi i w średnim wieku (od 18 do 45 lat). Tej zależności towarzyszy inna: im wyższy poziom wykształcenia badanych, tym częściej wskazują oni wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast jako najważniejsze w wyborach samorządowych. Wybory organów wykonawczych gmin za najważniejsze uznaje 30% badanych z wykształceniem podstawowym, 39% z zasadniczym zawodowym, 47% z wykształceniem średnim i 49% z wykształceniem wyższym. Dla porównania – wybory

rad gmin za najważniejsze uznaje 44% badanych z wykształceniem podstawowym, 30% z zasadniczym zawodowym, 36% ze średnim i 36% z wyższym (tabela aneksowa 1). Ponadto badani gorzej wykształceni generalnie częściej skłonni są uznawać wybory do organów samorządu terytorialnego różnych szczebli za równorzędne.

Ocena rangi poszczególnych wyborów jest zróżnicowana także w grupach zawodowych. Największa przewaga znaczenia wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast nad wyborami rad miast i gmin widoczna jest w opiniach kadry kierowniczej, specjalistów oraz prywatnych przedsiębiorców. Przewagę znaczenia wyborów do rad miast i gmin nad wyborami wójtów, burmistrzów i prezydentów miast widać z kolei w ocenach rolników i personelu średniego szczebla. Badani określający swoje poglądy jako prawicowe częściej niż pozostali (identyfikujący się z lewicą, centrum i niepotrafiący ułożyć swojej orientacji politycznej na skali lewica-prawica) uznają wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast za najważniejsze w wyborach samorządowych (tabela aneksowa 1).

Zbliżające się wybory samorządowe są również dobrą okazją do zbadania poziomu zainteresowania Polaków decyzjami podejmowanymi na różnych szczeblach władzy. Zapytaliśmy respondentów, czy interesują się postanowieniami władz centralnych, regionalnych, powiatowych i gminnych.

* Pytanie nie było zadawane mieszkańcom miast na prawach powiatu

Największe zainteresowanie wzbudzają decyzje władz centralnych – zainteresowanie nimi deklaruje łącznie 76% badanych. W drugiej kolejności ankietowani interesują się postanowieniami władz gminnych, a więc podstawowego szczebla samorządu terytorialnego, utworzonego w 1990 roku (łącznie 70% deklaracji). Zainteresowanie decyzjami władz powiatowych deklaruje łącznie 44% badanych (mieszkających poza miastami na prawach powiatu), a decyzjami władz wojewódzkich – 27%. O ile więc władze partii politycznych i publicyści najbardziej zainteresowani są wynikami wyborów do sejmików wojewódzkich, ze względu na przypisywaną im „wartość sondażową” przed przyszłorocznymi wyborami parlamentarnymi, o tyle Polacy tym szczeblem władzy samorządowej interesują się w najmniejszym stopniu.

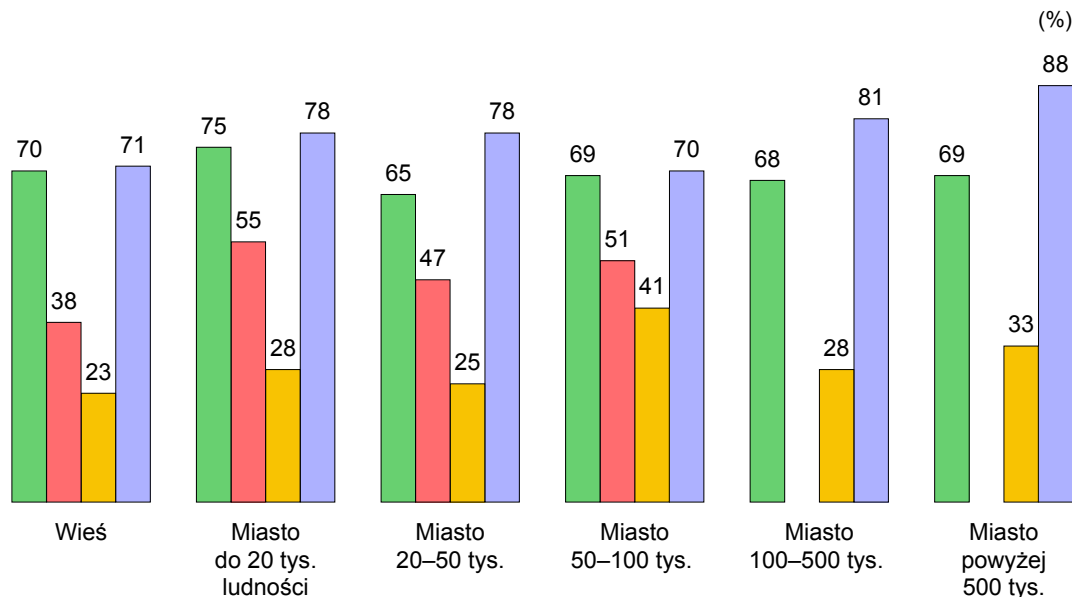
Podsumowując można powiedzieć, że dla Polaków najważniejsze są decyzje władz centralnych oraz władz lokalnych, podczas gdy pośrednie szczeble władzy cieszą się mniejszym zainteresowaniem. Wyniki te korespondują z prezentowanymi wcześniej ocenami znaczenia wyborów władz różnych szczebli samorządu terytorialnego.

Zainteresowanie decyzjami władz różnych szczebli zależy w pewnym stopniu od wielkości miejscowości, w której mieszkają respondenci, choć nie ma tu jednoznacznych kierunkowych prawidłowości (rys. 6). Nigdzie zainteresowanie decyzjami władz gminnych nie przewyższa zainteresowania decyzjami władz centralnych, choć na wsi i w miastach liczących od 50 tys. do 100 tys. ludności odsetki osób deklarujących takie zainteresowanie są porównywalne. Generalnie, w większych miastach więcej osób interesuje się decyzjami władz szczebla centralnego – w miastach powyżej 100 tys. ludności odsetek zainteresowanych tym, co postanawiają władze centralne, przekracza 80% i przewyższa zainteresowanie decyzjami władz miejskich o ponad 10 punktów procentowych. Co ciekawe, najwyższy poziom zainteresowania decyzjami władz samorządowych szczebla wojewódzkiego wykazują mieszkańcy miast liczących od 50 tys. do 100 tys. ludności. Wiele miast tej wielkości w wyniku reformy samorządowej z 1998 roku straciło status miast wojewódzkich. Z kolei decyzje władz powiatowych wzbudzają większe zainteresowanie wśród mieszkańców małych i średnich miast (spośród których wiele jest stolicami powiatów) niż mieszkańców wsi. W miastach decyzjami władz powiatowych interesuje się około połowy respondentów, a na wsi – nieco mniej niż 40% (tabele aneksowe 2–5).

RYS. 6. ZAINTERESOWANIE DECYZJAMI WŁADZ RÓŻNYCH SZCZEBLI A WIELKOŚĆ MIEJSCOWOŚCI ZAMIESZKANIA.

Interesuję się tym, co postanawia:

■ rada mojej gminy (miasta) lub wójt (burmistrz, prezydent miasta)
 ■ rada powiatu lub starosta (N=623)
 ■ sejmik województwa lub marszałek
 ■ polski Sejm, rząd lub prezydent

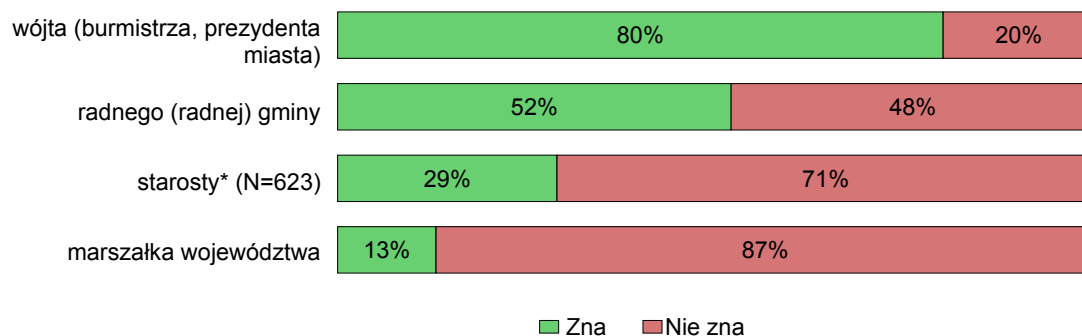
Zsumowane odsetki odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak” według miejsca zamieszkania badanych

Innym sposobem na zbadanie zainteresowania Polaków decyzjami władz różnych szczebli samorządu terytorialnego jest pytanie o znajomość nazwisk osób rządzących gminami, powiatami i województwami. W październikowym sondażu zapytaliśmy respondentów, czy znają imię i nazwisko swojego wójta (burmistrza lub prezydenta miasta), a w dalszej kolejności – przynajmniej jednego radnego (jednej radnej) gminy, starosty powiatu oraz marszałka województwa².

Najbardziej znani są wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast – ośmiu na dziesięciu badanych wymieniło nazwisko osoby piastującej ten urząd. Nieco ponad połowa (52%) potrafiła wymienić nazwisko przynajmniej jednego radnego gminy, 29% respondentów zna nazwisko swojego starosty, a tylko 13% – marszałka województwa, w którym mieszka.

² Aby ograniczyć ilość fałszywych odpowiedzi twierdzących, ankieterzy prosili respondentów o podanie imion i nazwisk rządzących, których dotyczyło każde z pytań. Dla ułatwienia analiz każdą odpowiedź zawierającą przynajmniej nazwisko traktowano jako wskaźnik znajomości władz danego szczebla terytorialnego; sporadycznie mogły występować odpowiedzi niezgodne z faktami lub nazwiska w zmienionym brzmieniu. Pytanie o znajomość starosty powiatu nie było zadawane mieszkańcom miast na prawach powiatu.

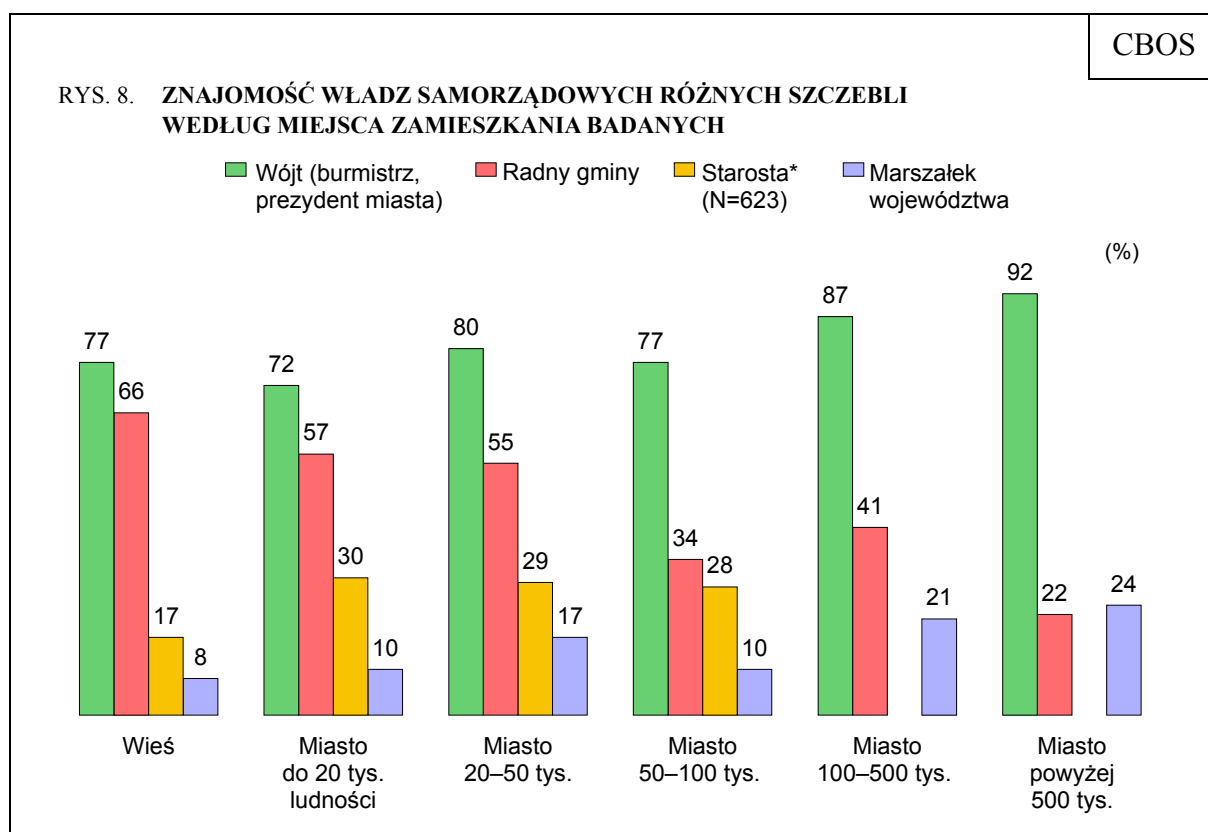
RYS. 7. CZY ZNA PAN(I) IMIĘ I NAZWISKO:

* Pytanie nie było zadawane mieszkańcom miast na prawach powiatu

Nazwiska swoich przedstawicieli we władzach samorządowych nieco częściej podają mężczyźni niż kobiety. Znajomość przedstawicieli w samorządzie jest też powiązana z poziomem wykształcenia. Przykładowo – nazwiska wójtów wymieniło 89% badanych z wyższym wykształceniem, 82% ze średnim, 76% z zasadniczym zawodowym i 71% z podstawowym. Najlepszą znajomością władz samorządowych wykazali się badani w wieku od 45 do 54 lat; młodsi od nich, podobnie jak starsi, rzadziej wymieniali nazwiska swoich przedstawicieli. Przykładowo – nazwisko przynajmniej jednego radnego gminy wymieniło 50% badanych w wieku 25–34 lata, 61% mających od 45 do 54 lat i 49% respondentów w wieku 65 lat i więcej.

Znajomość nazwisk przedstawicieli wybieranych w wyborach samorządowych zależy również od wielkości miejscowości, w której mieszkają badani (rys. 8). W przypadku władz gminnych wraz ze wzrostem wielkości miejscowości rośnie odsetek badanych znających nazwisko wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, a spada odsetek tych, którzy znają nazwisko przynajmniej jednego radnego (niewielkie odstępstwo od tych prawidłowości zauważalne jest wśród mieszkańców miast liczących od 50 tys. do 100 tys. ludności). Wśród badanych mieszkających w największych, ponadpółmilionowych miastach 92% wymieniło nazwisko prezydenta miasta, ale tylko 22% było w stanie wymienić nazwisko choćby jednego radnego. Znajomość nazwiska starosty nie jest zbyt rozpowszechniona – odsetek osób podających nazwisko starosty nie przekracza 30% (w najmniejszych miastach) i jest wyraźnie mniejszy wśród mieszkańców wsi (17%). Znajomość nazwiska marszałka województwa jest jeszcze mniej powszechna, ale powiązana z wielkością miejscowości – nazwisko marszałka wymieniło tylko 8% mieszkańców wsi i 24% mieszkańców miast liczących ponad 500 tys. ludności.

* Pytanie nie było zadawane mieszkańcom miast na prawach powiatu

Wyniki październikowego badania pokazują, że Polacy nie postrzegają wyborów samorządowych jako „drugorzędnych” – ocena ich rangi jest porównywalna z wyborami parlamentarnymi i prezydenckimi. Dla zdecydowanej większości respondentów najważniejsze w wyborach samorządowych są wybory władz gminnych. Wśród mieszkańców mniejszych miejscowości wybory radnych oraz wójtów i burmistrzów uzyskują porównywalne znaczenie; mieszkańcy większych miast częściej przypisują wyższą rangę bezpośrednim wyborom prezydentów miast.

Wybory do organów wyższych szczebli samorządu terytorialnego (rad powiatów i sejmików województw) cieszą się dużo mniejszym zainteresowaniem niż wybory władz gminnych. Podobnie rozkłada się deklarowane przez badanych zainteresowanie decyzjami podejmowanymi na różnych szczeblach władzy. Tylko decyzje podejmowane przez władze gminne wzbudzają zainteresowanie zbliżone do tego, jakie budzą decyzje władz centralnych. Zainteresowanie decyzjami władz powiatowych deklaruje 44% badanych, a wojewódzkich – 27%.

Polacy najczęściej twierdzą, że znają nazwiska swoich przedstawicieli na szczeblu gminnym. Więcej respondentów jest w stanie wymienić nazwisko wójta, burmistrza lub prezydenta miasta niż nazwisko radnego gminy – w większych miejscowościach ta różnica jest większa niż przeciętnie. Tylko 29% badanych zna nazwisko starosty powiatu, a 13% – marszałka województwa.

Opracował
Adam GENDŹWILŁ

Tabela 1

		W wyborach samorządowych wybieramy jednocześnie władze różnych szczebli. Które wybory są, Pana(i) zdaniem, najważniejsze spośród nich?						Liczba osób
		Rady gminy (miasta)	Wójta, burmistrza lub prezydenta miasta	Rady powiatu	Sejmiku województwa	Żadne, wszystkie są jednakowo ważne	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		36	42	3	6	11	2	919
Płeć	Mężczyźni	37	41	3	7	11	1	445
	Kobiety	35	43	3	5	12	2	474
Wiek	18–24 lata	38	43	2	11	7		103
	25–34	32	50	5	4	7	2	183
	35–44	34	43	3	6	13	2	162
	45–54	38	38	6	8	10	1	144
	55–64	35	39	2	8	13	3	162
	65 lat i więcej	41	37	1	3	16	1	166
Miejsce zamieszkania	Wieś	41	37	4	5	11	1	364
	Miasto do 19 999	34	42	4	9	10	1	130
	20 000 – 99 999	36	41	4	5	12	2	177
	100 000 – 499 999	27	48		7	14	3	160
Wykształcenie	500 000 i więcej mieszk.	34	54		6	6		88
	Podstawowe / gimnazjalne	44	30	4	7	13	1	190
	Zasadnicze zawodowe	30	39	5	8	17	2	225
Wykształcenie	Średnie	36	47	3	4	10	0	283
	Wyższe	36	49	1	6	6	3	221
	Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	32	53	1	8	5	1
Średni personel, technicy		49	40	3	4	3		39
Pracownicy adm.-biurowi		37	51	4		9		48
Pracownicy usług		37	39	4	5	13	3	60
Robotnicy wykwalifikowani		32	45	5	10	7	1	100
Robotnicy niewykwalifik.		32	45	7	6	7	2	50
Rolnicy		49	30	4		17		35
Pracujący na własny rach.		26	54		3	16		39
Bezrobotni		39	39	5	7	8	3	74
Emeryci		37	39	2	4	17	1	212
Renciści		38	32	2	14	11	3	58
Uczniowie i studenci		37	43	1	11	7		59
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	33	32	5	8	20	3	47
	inst. państw., publicznej	37	49	2	6	4	2	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	38	40	6	7	8	1	69
	sekt. pryw. poza rolnict.	33	47	3	6	10	1	251
	prywatnym gosp. rolnym	44	31	10		15		39
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	26	44	10	7	14		88
	501–750	30	39	2	14	13	1	91
	751–1000	43	39	3	3	10	2	151
	1001–1500	37	42	2	6	10	2	152
	Powyżej 1500 zł	37	45	3	6	9		196
Ocena własnych war. mater.	Złe	38	36	2	7	14	3	114
	Średnie	34	40	4	6	16	1	399
	Dobre	37	46	3	6	6	1	406
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	35	44	3	7	10	1	54
	Raz w tygodniu	34	43	4	7	11	1	384
	1–2 razy w miesiącu	43	36	5	8	8	1	165
	Kilka razy w roku	37	45	1	2	12	3	203
	W ogóle nie uczestniczy	34	42	3	6	14	1	109
Poglądy polityczne	Lewica	40	43	6	5	7		149
	Centrum	36	40	3	9	11	0	292
	Prawica	39	45	3	5	8	1	281
	Trudno powiedzieć	29	40	2	4	20	5	197

Tabela 2

		Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan(i) czy nie zgadza ze stwierdzeniem: Interesuję się tym, co postanawia rada mojej gminy (miasta) lub wójt (burmistrz, prezydent miasta)?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		70	28	2	917
Płeć	Mężczyźni	71	27	2	445
	Kobiety	69	28	3	472
Wiek	18–24 lata	68	32		103
	25–34	72	26	2	183
	35–44	69	30	1	162
	45–54	67	30	3	144
	55–64	73	23	5	161
	65 lat i więcej	69	29	3	166
Miejsce zamieszkania	Wieś	70	28	2	364
	Miasto do 19 999	75	23	2	129
	20 000 – 99 999	67	31	3	177
	100 000 – 499 999	68	29	4	159
	500 000 i więcej mieszk.	69	29	1	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	64	34	2	190
	Zasadnicze zawodowe	63	33	4	224
	Średnie	72	26	2	283
	Wyższe	79	19	1	221
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	81	17	2	98
	Średni personel, technicy	78	22		39
	Pracownicy adm.-biurowi	67	30	3	48
	Pracownicy usług	59	40	1	59
	Robotnicy wykwalifikowani	63	31	6	100
	Robotnicy niewykwalifik.	67	32	2	50
	Rolnicy	82	18		35
	Pracujący na własny rach.	78	20	2	39
	Bezrobotni	63	37		74
	Emeryci	69	28	4	211
	Renciści	78	21	2	58
	Uczniowie i studenci	75	25		59
	Gospodynie domowe i inni	57	41	2	47
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	81	16	3
spółce właścicieli prywatnych i państwa		63	33	4	69
sekt. pryw. poza rolnict.		66	31	2	251
prywatnym gosp. rolnym		83	17		39
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	68	30	2	88
	501–750	70	30		91
	751–1000	72	26	2	150
	1001–1500	71	27	2	151
	Powyżej 1500 zł	76	22	2	196
Ocena własnych war. mater.	Złe	59	36	5	112
	Średnie	66	32	2	399
	Dobre	77	22	2	406
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	79	17	4	54
	Raz w tygodniu	71	25	4	384
	1–2 razy w miesiącu	74	25	0	165
	Kilka razy w roku	64	34	2	202
	W ogóle nie uczestniczy	65	35		109
Poglądy polityczne	Lewica	76	23	1	149
	Centrum	70	28	2	292
	Prawica	75	23	2	281
	Trudno powiedzieć	57	38	5	196

Tabela 3

		Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan(i) czy nie zgadza ze stwierdzeniem: Interesuję się tym, co postanawia rada powiatu lub starosta?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		44	52	4	623
Płeć	Mężczyźni	46	50	4	308
	Kobiety	42	54	3	315
Wiek	18–24 lata	49	50	1	68
	25–34	45	54	1	117
	35–44	49	49	2	113
	45–54	43	53	4	101
	55–64	43	51	5	107
	65 lat i więcej	37	56	7	116
Miejsce zamieszkania	Wieś	38	58	4	364
	Miasto do 19 999	55	42	3	129
	20 000 – 99 999	49	48	3	130
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	40	56	4	152
	Zasadnicze zawodowe	42	55	3	182
	Średnie	45	50	5	187
	Wyższe	52	47	1	103
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	55	45		37
	Średni personel, technicy	56	44		24
	Pracownicy adm.-biurowi	63	37		25
	Pracownicy usług	35	64	2	40
	Robotnicy wykwalifikowani	43	52	5	76
	Robotnicy niewykwalifik.	45	55		40
	Rolnicy	41	56	3	34
	Pracujący na własny rach.	46	48	6	24
	Bezrobotni	37	61	2	61
	Emeryci	39	55	6	138
	Renciści	50	42	8	48
	Uczniowie i studenci	48	50	2	38
	Gospodynie domowe i inni	44	54	2	38
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	65	33	2	77
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	40	57	3	37
	sekt. pryw. poza rolnict.	37	60	3	156
	prywatnym gosp. rolnym	48	52		38
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	48	47	5	70
	501–750	35	63	2	73
	751–1000	49	49	2	114
	1001–1500	44	52	3	103
	Powyżej 1500 zł	54	42	4	101
Ocena własnych war. mater.	Złe	35	61	4	79
	Średnie	43	54	3	280
	Dobre	48	48	4	264
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	50	49	2	37
	Raz w tygodniu	45	50	5	288
	1–2 razy w miesiącu	44	54	1	119
	Kilka razy w roku	39	58	3	123
	W ogóle nie uczestniczy	43	54	3	55
Poglądy polityczne	Lewica	58	41	2	101
	Centrum	44	52	4	198
	Prawica	48	48	4	182
	Trudno powiedzieć	30	66	4	141

Tabela 4

		Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan(i) czy nie zgadza ze stwierdzeniem: Interesuję się tym, co postanawia sejmik województwa lub marszałek?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		27	69	3	917
Płeć	Mężczyźni	28	68	3	444
	Kobiety	26	71	3	472
Wiek	18–24 lata	37	63		103
	25–34	23	74	4	183
	35–44	25	73	2	162
	45–54	25	72	2	144
	55–64	32	63	5	161
	65 lat i więcej	25	69	5	165
Miejsce zamieszkania	Wieś	23	74	2	364
	Miasto do 19 999	28	69	3	129
	20 000 – 99 999	32	64	5	177
	100 000 – 499 999	28	67	5	158
	500 000 i więcej mieszk.	33	66	1	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	21	76	3	190
	Zasadnicze zawodowe	26	70	4	224
	Średnie	30	67	3	283
	Wyższe	30	67	2	221
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	29	70	1	98
	Średni personel, technicy	24	76		39
	Pracownicy adm.-biurowi	35	62	3	48
	Pracownicy usług	27	72	1	59
	Robotnicy wykwalifikowani	28	67	5	100
	Robotnicy niewykwalifik.	23	75	2	50
	Rolnicy	24	76		35
	Pracujący na własny rach.	33	64	3	39
	Bezrobotni	12	86	2	74
	Emeryci	28	66	6	210
	Renciści	35	60	4	58
	Uczniowie i studenci	35	65		59
	Gospodynie domowe i inni	23	73	4	47
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	33	65	2
spółce właścicieli prywatnych i państwa		33	66	1	69
sekt. pryw. poza rolnict.		23	74	3	251
prywatnym gosp. rolnym		24	76		39
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	19	78	3	88
	501–750	22	75	3	91
	751–1000	30	66	3	150
	1001–1500	32	65	2	150
	Powyżej 1500 zł	31	66	3	196
Ocena własnych war. mater.	Złe	18	77	5	112
	Średnie	25	72	3	399
	Dobre	32	65	3	406
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	37	58	5	54
	Raz w tygodniu	27	69	4	384
	1–2 razy w miesiącu	27	72	2	165
	Kilka razy w roku	28	69	3	202
	W ogóle nie uczestniczy	25	73	2	109
Poglądy polityczne	Lewica	26	72	3	149
	Centrum	31	67	2	292
	Prawica	32	65	4	281
	Trudno powiedzieć	17	78	4	196

Tabela 5

		Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan(i) czy nie zgadza ze stwierdzeniem: Interesuję się tym, co postanawia polski Sejm, rząd lub prezydent?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		76	23	2	917
Płeć	Mężczyźni	76	23	1	445
	Kobiety	76	21	2	472
Wiek	18–24 lata	78	22		103
	25–34	80	19	1	183
	35–44	70	30		162
	45–54	77	21	2	144
	55–64	79	19	3	161
	65 lat i więcej	74	22	4	166
Miejsce zamieszkania	Wieś	71	28	1	364
	Miasto do 19 999	78	20	3	129
	20 000 – 99 999	75	23	2	177
	100 000 – 499 999	82	16	2	159
	500 000 i więcej mieszk.	87	13		88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	63	33	3	190
	Zasadnicze zawodowe	66	32	2	224
	Średnie	81	17	1	283
	Wyższe	91	8	1	221
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	94	4	1	98
	Średni personel, technicy	79	21		39
	Pracownicy adm.-biurowi	91	9		48
	Pracownicy usług	64	35	1	59
	Robotnicy wykwalifikowani	70	28	1	100
	Robotnicy niewykwalifik.	63	35	2	50
	Rolnicy	76	24		35
	Pracujący na własny rach.	83	17		39
	Bezrobotni	63	37		74
	Emeryci	76	20	4	211
	Renciści	75	21	3	58
	Uczniowie i studenci	87	13		59
	Gospodynie domowe i inni	68	30	2	47
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	87	12	1	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	74	25	1	69
	sekt. pryw. poza rolnict.	75	24	1	251
	prywatnym gosp. rolnym	72	28		39
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	67	31	2	88
	501–750	68	32		91
	751–1000	74	24	2	150
	1001–1500	80	18	2	151
	Powyżej 1500 zł	91	8	1	196
Ocena własnych war. mater.	Złe	70	28	1	112
	Średnie	69	29	2	399
	Dobre	85	14	1	406
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	90	8	2	54
	Raz w tygodniu	79	19	3	384
	1–2 razy w miesiącu	74	26	0	165
	Kilka razy w roku	73	26	1	202
	W ogóle nie uczestniczy	71	28	1	109
Poglądy polityczne	Lewica	78	22	1	149
	Centrum	82	18	1	292
	Prawica	84	14	2	281
	Trudno powiedzieć	55	41	3	196